

DEĊIŻJONIJIET

DEĊIŻJONI TAL-KUMMISSJONI

tas-27 ta' Jannar 2010

dwar l-Għajjnuna mill-Istat C 12/08 (ex NN 74/07) – Slovakkja – Ftehim bejn l-Ajruport ta' Bratislava u Ryanair

(notifikata bid-dokument numru C(2010) 183)

(It-test Slovakk biss huwa awtentiku)

(Test b'relevanza għaż-ŻEE)

(2011/60/UE)

IL-KUMMISSJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidrat it-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 108(2) ta' dan tal-aħhar ⁽¹⁾,

Wara li kkunsidrat il-Ftehim dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 62(1)(a) tiegħu,

Wara li stiednet lill-partijiet interessati biex iressqu l-kummenti tagħhom skont l-Artikoli hawn fuq imsemmija ⁽²⁾, u wara li kkunsidrat dawn il-kummenti,

Billi:

1. PROĊEDURA

(1) Permezz tal-ittra tal-11 ta' Marzu 2008, il-Kummissjoni infurmat lir-Repubblika Slovakka bid-deċiżjoni tagħha li tibda l-proċedura provduta fl-Artikolu 108 (2) tat-TFUE (ex Artikolu 88 (2) tat-Trattat tal-KE) fir-rigward tal-Ftehim bejn l-Ajruport ta' Bratislava u Ryanair (minn issa 'l quddiem: il-"Ftehim" jew il-"ftehim ma' Ryanair"), u li fl-istess hin iddeċidiet toħroġ ingunzjoni ta' informazzjoni skont id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 10 (3) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 659/1999 tat-22 ta' Marzu 1999 li jstabbilixxi regoli dettaljati għall-applikazzjoni tal-Artikolu 93 tat-Trattat tal-KE ⁽³⁾ [issal-Artikolu 108 TFUE] (minn issa 'l quddiem: "Regolament Proċedurali") fir-rigward tad-dokumenti, id-dejta u l-informazzjoni kollha meħtieġa sabiex il-Kummissjoni tkun

⁽¹⁾ B'effett mill-1 ta' Diċembru 2009, l-Artikoli 87 u 88 tat-Trattat KE saru l-Artikoli 107 u 108, rispettivament, tat-TFUE. Iż-żewġ settijiet tad-dispożizzjonijiet huma, sostanzjalment, identiċi. Għall-finijiet ta' din id-Deċiżjoni, ir-referenzi għall-Artikoli 107 u 108 tat-TFUE għandhom ikunu mifhuma bħala referenzi għall-Artikoli 87 u 88, rispettivament, tat-Trattat tal-KE fejn xieraq.

⁽²⁾ ĠU C 173, 8.7.2008, p. 9.

⁽³⁾ ĠU L 83, 27.3.1999, p. 1.

tista' tevalwa l-miżura inkwistjoni. Fil-11 ta' Gunju 2008 is-Slovakkja ressqet il-kummenti tagħha dwar il-ftuh tal-proċedura lill-Kummissjoni.

(2) Id-deċiżjoni tal-Kummissjoni li tibda l-proċedura u toħroġ l-ingunzjoni ta' informazzjoni kienet ippubblikata fl-*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* ⁽⁴⁾. Il-Kummissjoni stiednet lill-partijiet interessati biex jibagħtu l-kummenti tagħhom dwar il-miżura inkwistjoni fi żmien xahar mid-data tal-pubblikazzjoni.

(3) Il-Kummissjoni rċeviet kummenti dwar is-suġġett minn żewġ partijiet interessati. Hija bagħtet il-kummenti lis-Slovakkja permezz tal-posta elettronika fil-11 ta' Settembru 2008. Is-Slovakkja nġhatat l-opportunità li twieġeb għal dawn il-kummenti. Fuq talba tal-awtoritajiet Slovakkji, saret laqgħa fis-26 ta' Novembru 2008. Il-Kummissjoni rċeviet l-osservazzjonijiet tas-Slovakkja permezz tal-posta elettronika tas-17 ta' Diċembru 2008.

2. RAĠUNIJET GĦALL-BIDU TAL-PROĊEDURA

(4) Fid-deċiżjoni tagħha li tibda l-proċedura, il-Kummissjoni osservat li Letisko M. R. Štefánika – Airport Bratislava, a.s. (minn issa 'l quddiem: "BTS" jew l-"Ajruport") huwa l-ajruport internazzjonali prinċipali tar-Repubblika Slovakka. L-azzjonisti ta' BTS huma preżentement il-Ministeru tat-Trasport, il-Posta u t-Telekomunikazzjonijiet tar-Repubblika Slovakka (34 %) u l-Fond tal-Proprietà Nazzjonali tar-Repubblika Slovakka ⁽⁵⁾ (minn issa 'l quddiem il-"Fond tal-Proprietà Nazzjonali") (66 %).

⁽⁴⁾ Ara n-Nota 2 ta' qiegħ il-paġna.

⁽⁵⁾ Il-Fond tal-Proprietà Nazzjonali huwa entità legali stabbilita fl-1991 skont l-Att tal-Kunsill Nazzjonali, Nru 253/1991 dwar l-ambitu ta' attivitajiet ta' entitajiet fir-Repubblika Slovakka fi kwistjonijiet li jinvolvu t-trasferiment ta' proprjetà tal-istat lil persuni oħra u dwar il-Fond Nazzjonali tal-Proprietà tar-Repubblika Slovakka (għal informazzjoni dettaljata ara <http://www.natfund.gov.sk/>). L-iskop tal-eżistenza tiegħu u l-attività ewlenija tiegħu huma li tiġi trasferita l-proprjetà tal-Istat identifikata għall-privatizzazzjoni lil entitajiet mhux tal-Istat. Il-Fond huwa taħt is-sorveljanza diretta tal-Kunsill Nazzjonali tar-Repubblika Slovakka, li lili jitressaq il-baġit tal-Fond għall-approvazzjoni, flimkien mal-proposti għall-użu tal-proprjetà tal-Fond skont l-Artikolu 28, (3) (b) tal-Att, id-dikjarazzjonijiet finanzjarji annwali u r-rapport annwali dwar l-attivitajiet tal-Fond.

- (5) Id-deċiżjoni li tibda l-proċedura hija bbażata fuq informazzjoni sottomessa mill-persuna li ressqet l-ilment u dikjarazzjonijiet mill-midja ⁽⁶⁾ li skonthom il-BTS ipprovdha lil Ryanair, fuq il-bażi ta' ftehim konkluż fil-5 ta' Diċembru 2005, bi tnaqqis fl-imposti tal-ajruport għad-destinazzjonijiet ġodda skedati u eżistenti (jiġifieri destinazzjonijiet li diġà eżistew fl-ajruport). Dan il-Ftehim huwa validu sat-30 ta' Ġunju 2016.
- (6) Il-ftehim ma' Ryanair allegatament stabbilixxa l-hekk imsejha "imposta tas-servizz" (prezz wiehed għal servizzi differenti) li tinkludi l-ġestjoni tal-inġenji tal-ajru u servizzi relatati, is-servizzi tal-passiġġieri, is-servizzi tar-rampa, il-kontroll tat-tagħbija, il-komunikazzjonijiet u l-operazzjonijiet tat-titjir, is-servizzi ta' sostenn u s-servizzi tat-terminal u tal-infrastruttura.
- (7) L-imposti applikati huma allegatament orhos b'mod sinifikanti mil-lista ta' imposti uffiċjalment ippubblikata fil-Pubblikazzjoni dwar l-Infurmazzjoni Ajrunawtika ⁽⁷⁾ (minn issa 'l quddiem l-"AIP"). L-ammont tal-imposta tas-servizz allegatament jinbidel skont jekk il-linja tal-ajru tkunx qed topera destinazzjoni skedata ġdida jew destinazzjoni eżistenti. Din it-tabella li ġejja tiġbor fil-qosor l-imposti li Ryanair allegatament ikollha thallas, skont l-AIP, u l-imposti li Ryanair allegatament thallas fil-fatt:

Tabella 1

Tqabbil tal-imposti skont l-AIP u l-imposti fil-Ftehim ma' Ryanair

FEUR

	Imposti skont l-AIP ⁽¹⁾	Imposti li Ryanair allegatament thallas għal destinazzjonijiet ġodda ⁽²⁾	Skont għal destinazzjoni ġdida	Imposti li Ryanair allegatament thallas għal destinazzjonijiet eżistenti ⁽³⁾	Skont għal destinazzjonijiet eżistenti
Imposta tal-inżul	780				
Imposta tal-passiġġieri	2 030				
Imposta tal-ġestjoni fl-ajruport	250 ⁽⁴⁾				
Total	3 060	[...] ^(*)	(...)	(...)	(...)

⁽¹⁾ Eżempju tal-ajruplan Boeing 737-800 b'189 sit, fattur tat-tagħbija ta' 83 % u MTOM 69,9 tonnellata kien meqjus għall-kalkoli.

⁽²⁾ Il-Ftehim allegatament jipprovdha għal tnaqqis sostanzjali tal-imposti. B'fattur ta' tagħbija (157 passiġġier), Ryanair ihallas lill-Ajruport miżata li tinkludi kolloxx ta' [...] kull passiġġier ([...] għal 157 passiġġier, tluq u wasla) għad-destinazzjoni l-ġdida skedata.

⁽³⁾ L-imposta tas-servizz għal destinazzjonijiet eżistenti allegatament tammonta għal [...] għal kull Boeing 737-800 (tluq u wasla).

⁽⁴⁾ L-imposti għall-ġestjoni fl-ajruport huma regolati skont ftehimiet separati bejn l-ajruport u l-linja tal-ajru. Skont il-kwerelant, miżata tal-ġestjoni kompetittiva hafna tammonta għal madwar EUR 250 għal kull ajruplan.

^(*) Confidential information.

- (8) L-hekk imsejha imposta tas-servizz għal destinazzjonijiet ġodda għandha tiġi applikata għad-destinazzjonijiet kollha matul l-ewwel 12-il xahar wara li l-Ftehim ikun daħal fis-seħh. Għal kull sena suċċessiva l-imposta tas-servizz għal destinazzjonijiet ġodda għandha tiżdied b'[...]. Wara l-ewwel [...] snin l-imposta tas-servizz applikabbli għal destinazzjonijiet ġodda għandha tkun ekwivalenti għall-imposta tas-servizz applikata għad-destinazzjonijiet eżistenti. L-imposta tas-servizz għandha tinkludi wkoll imposta tal-parkeġġ. Barra minn hekk, kwalunkwe imposta ġdida li tiġi introdotta fil-ġejjieni, li Ryanair ma tkunx obligata li thallas, tkompli żżid id-differenza bejn it-tariffa mraħhsa u t-tariffa skont l-AIP.
- (9) Fuq il-bażi ta' dak li ntqal qabel, id-deċiżjoni li tinftaħ il-proċedura qajmet dawn it-tliet mistoqsijiet:
— jekk id-deċiżjoni ta' BTS li jikkonkludi Ftehim ma' Ryanair hix imputabbli lill-awtoritajiet Slovakkij;

⁽⁶⁾ ETREND, 31.3.2006, <http://relax.etrend.sk/65787/cestovanie/ryanair-si-poistil-bratislava>; Pravda.sk.

⁽⁷⁾ Il-kwerelant ipprovdha lill-Kummissjoni lista ta' imposti, ippubblikata fl-AIP, valida minn Diċembru 2005:

— imposta għall-inżul: SKK 425 (madwar EUR 11,20) għal kull tonnellata (MTOM);

— imposta għall-parkeġġ: SKK 9 (madwar EUR 0,237) għal kull tonnellata fis-sieġha;

— imposta għall-passiġġieri: SKK 490 (madwar EUR 12,90) għal kull passiġġier;

— imposta għall-approċċ u l-kontroll tat-traffiku fl-ajru: SKK 230 (madwar EUR 6,07) għal kull tonnellata.

L-imposta għall-inżul, l-imposta għall-parkeġġ u l-imposta għall-passiġġieri jithallsu lill-ajruport. L-imposti għall-approċċ u l-kontroll tal-ajruport jingabru mis-Servizzi tat-Traffiku fl-Ajru tar-Repubblika Slovakkja.

- jekk BTS meta aċċetta tnaqqis fl-imposti tal-ajruport għal destinazzjonijiet godda u eżistenti ta' Ryanair għall-perjodu ta' żmien mil-iffirmar tal-Ftehim sat-30 ta' Ġunju 2016, kienx qed jaġixxi bhala investitur li jopera f'economija tas-suq;
- jekk, f'każ li l-imposta tas-servizz għal destinazzjonijiet godda u eżistenti tammonta għal għajjnuna mill-Istat, din l-għajjnuna tkunx kumpatibbli mas-suq Intern.
- (10) Rigward l-ewwel mistoqsija, il-Kummissjoni osservat fil-ftuh tal-investigazzjoni li fit-22 ta' Ottubru 2007 l-azzjonisti ta' BTS, fuq il-proposta tal-Ministeru tat-Trasport, il-Posta u t-Telekomunikazzjonijiet tar-Repubblika Slovakkja, innominaw il-President il-ġdid tal-Bord tat-Tmexxija ta' BTS. Il-Kummissjoni għalhekk esprimiet dubji fir-rigward tan-nuqqas ta' imputabbiltà tal-Ftehim għall-Istat, kif iddikjarat mil-awtoritajiet Slovakkji.
- (11) Rigward it-tieni mistoqsija, il-Kummissjoni kellha teżamina jekk, f'dan il-każ partikolari, l-aġir ta' BTS kienx ġie ggiwdat minn prospetti ta' profitabbiltà u jekk l-allegat vantaġġ ta' Ryanair huwiew wiehed li ma kienx jikseb taht ċirkostanzi tas-suq normali.
- (12) F'dan ir-rigward, l-awtoritajiet Slovakkji sottomettew li BTS, bhala l-operatur tal-ajruport, jaġixxi bħal kwalunkwe impriza ohra fis-suq, jiġifieri jiddetermina l-imposti tas-servizzi pprovduti lil trasportaturi tal-ajru fl-ajruport għal kull trasportatur individwalment, fuq il-bażi ta' negozjati, jiġifieri permezz ta' ftehim bejn il-partijiet u skont il-politika kummerċjali tiegħu.
- (13) Huma kkunsidraw ukoll li l-ghoti ta' skontijiet jirrappreżenta prattika kummerċjali komuni fir-rigward tal-linji tal-ajru kollha u li l-iskontijiet "*jinkoraġġixxu lit-trasportaturi bl-ajru biex iġorru iktar passigġieri lejn l-ajruport, li jippermetti lill-operatur tal-ajruport, BTS, biex jiġġenera dħul oġhla, kemm mill-imposti għas-servizzi provduti lit-trasportaturi bl-ajru, kif ukoll minn attivitajiet kummerċjali ohra fl-ajruport li ma jirrigwardawx it-trasport bl-ajru iżda li huma mmirati biex jagħmlu l-ajruport iktar attraenti għall-passigġieri; fi kliem iehor li l-appoġġ tal-attivitajiet tat-trasportaturi bl-ajru jirrappreżenta appoġġ dirett għall-iżvilupp tal-ajruport innifsu.*"
- (14) Minkejja dan, l-awtoritajiet Slovakkji ma pprovdew lill-Kummissjoni la bit-termini tal-Ftehim u lanqas bid-dettalji dwar iċ-ċirkostanzi li fihom kien ġie konkluż. Għalhekk, il-Kummissjoni esprimiet dubji fid-deċiżjoni li tiftah il-proċedura jekk l-ahir ta' BTS kienx iggwidat minn prospetti ta' profitabbiltà fuq medda twila ta' żmien. Għaldaqstant, ma setax jiġi eskluż li l-konklużjoni tal-Ftehim ta vantaġġ lil Ryanair li kieku ma kinitx tgawdi fil-kundizzjonijiet tas-suq normali.
- (15) Fir-rigward tat-tielet mistoqsija l-Kummissjoni esprimiet dubji dwar jekk il-kundizzjonijiet għall-kumpatibbiltà kif stabbiliti fil-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni dwar il-finanzjament tal-ajruporti u l-għajjnuna ta' bidu għal-linji tal-ajru li jtilqu minn ajruporti reġjonali (minn issa 'l quddiem il-"Linji gwida tal-2005")⁽⁸⁾ kinux intlahqu f'dan il-każ u jekk il-miżura tal-għajjnuna mill-Istat setgħetx tiġi ddikjarata kumpatibbli mas-Suq intern skont l-Artikolu 107 (3) (c) TFUE
- (16) L-ingunzjoni tal-infomazzjoni, mahruġa skont l-Artikolu 10 (3) tar-Regolament tal-Proċedura talbet lir-Repubblika tas-Slovakkja biex tissottometti d-dokumenti, l-informazzjoni u d-dejta kollha mehtieġa għall-valutazzjoni tal-miżura u b'mod partikolari:
- it-termini tal-Ftehim;
  - studji, dokumenti interni jew kwalunkwe dokument iehor li fuqu ġie negozjat il-Ftehim;
  - il-pjan kummerċjali tal-Ajruport u kwalunkwe dokument strateġiku iehor relatat mal-istrateġija kummerċjali uzata ma' Ryanair;
  - ir-regoli/ċirkostanzi skont liema imposti ġew negozjati ma' linji tal-ajru ohra u l-politika skont liema jiġu applikati l-imposti lil kumpaniji ohra li joperaw lejn/minn Bratislava (Air Slovakia, ČSA, Lufthansa, SkyEurope);
  - kwalunkwe ftehim eżistenti tal-azzjonisti bejn il-Fond tal-Proprietà Nazzjonali u l-istat tas-Slovakkja rigward BTS; u
  - l-informazzjoni mitluba fil-paragrafu 70 tad-Deciżjoni tal-ftuh.

3. KUMMENTI MIS-SLOVAKKJA

- (17) L-awtoritajiet Slovakkji bdew ir-rimarki tagħhom billi pprovdew informazzjoni ta' sfond dwar id-destinazzjonijiet li jużaw Ryanair (11-il destinazzjoni) u trasportaturi ohra bl-ajru (Sky Europe: 9 destinazzjonijiet skedati u 9 destinazzjonijiet fis-sajf; ČSA: destinazzjoni waħda; Air Slovakia: erba' destinazzjonijiet; Lufthansa: Destinazzjoni waħda u Aeroflot: destinazzjoni waħda) mill-Ajruport fl-2008.

⁽⁸⁾ ĠU C 312, 9.12.2005, p. 1.

- (18) Fir-rimarki taghhom, l-awtoritajiet Slovakki komplew jispjegaw li AIP tirreferi għall-imposti standard tal-Ajruport. Madankollu, l-Ajruport jista', sabiex itejjeb il-profittabbiltà tiegħu u juża ahjar il-kapaċitajiet tiegħu, jaqbel fuq il-baži ta' ftehimiet individwali dwar skontijiet fuq dawn l-imposti standard. Tali skontijiet huma bbażati fuq kriterji differenti, bħan-numru tal-passiġġieri trasportati, il-frekwenza tar-rotot imhaddma u/jew l-introduzzjoni ta' rotot godda. Jekk it-trasportatur bl-ajru ma jikkonformax mal-kriterji stabbiliti fi ftehim individwali, dan jitlef id-dritt li japplika għal skontijiet.
- (19) L-awtoritajiet Slovakki komplew jispjegaw li, BTS bħala impriża kummerċjali huwa responsabbli hu stess għall-istrategija tal-ipprezzar u l-profitabbiltà tal-ftehim li jikkonkludi mat-trasportaturi bl-ajru differenti. BTS jipprezenta lill-bord konsultattiv l-istrategija annwali generali tiegħu biss fir-rigward tan-numru tal-passiġġieri fl-Ajruport, id-dhul u l-kosti generali tiegħu, l-investimenti tiegħu u l-mezzi ta' finanzjament ta' dawk l-investimenti. Din il-prezentazzjoni tal-istrategija annwali la tikkunsidra t-trasportaturi individwali bl-ajru u lanqas ftehimiet individwali.
- (20) L-awtoritajiet Slovakki komplew jispjegaw li, minhabba l-indipendenza ta' BTS, mhumiex qegħdin f'pożizzjoni li jipprovdu informazzjoni lill-Kummissjoni rigward il-profitabbiltà tar-rotot relevanti, u lanqas ma jistgħu jipprovdu xi dokumentazzjoni li tikkonċerna l-proċess tan-negożjati fir-rigward tal-ftehim ma' Ryanair.
- (21) Skont l-awtoritajiet Slovakki l-Ftehim bejn BTS u Ryanair huwa bbażat fuq termini kummerċjali u ma jnvolviex għajnuna mill-Istat.

3.1. Il-ftehim ma' Ryanair tal-5 ta' Diċembru 2005

- (22) L-awtoritajiet Slovakki pprovdu ukoll kopja tal-Ftehim imsemmi "Ftehim dwar is-Servizzi tal-Ajruport", iddatat 5 ta' Diċembru 2005 u konkluz bejn BTS u Ryanair. Il-Ftehim jistabbilixxi l-kundizzjonijiet operattivi u finanzjarji skont liema Ryanair tistabbilixxi u topera titjiriet kummerċjali lejn u mil-Ajruport. Il-ftehim beda fid-data tal-iffirmar tal-kuntratt (jigġifieri il-5 ta' Diċembru 2005) u jspjiċċa fit-30 ta' Ġunju 2016.
- (23) Il-Ftehim kien konkluz fuq baži mhux esklużiva, li jfisser li l-partijiet qablu li l-kundizzjonijiet mogħtija lil Ryanair skont il-Ftehim jistgħu jkunu disponibbli wkoll fuq baži trasparenti u mhux diskriminatorja lil kwalunkwe linja tal-ajru oħra li timpenja lilha nfisha għal volum ekwivalenti ta' attività fl-Ajruport.
- (24) Ryanair impenjat lilha nfisha f'dan il-Ftehim li thallas għal minimu ta' [...] rotot kuljum mil-1 ta' Lulju 2009 anke f'każ li topera inqas rotot fil-perjodu bejn l-1 ta' Lulju 2009 u t-30 ta' Ġunju 2016. BTS impenja lilu nnifsu li

jipprovdi biżżejjed faċilitajiet lil Ryanair biex jippermetti li din tkun tista' topera dan il-minimu miftiehem ta' [...] rotot kuljum.

3.1.1. L-imposta tas-servizz ta' Ryanair

- (25) Ryanair għandha thallas imposta waħda għal kull ajru-plan għas-servizzi pprovduti mill-ajruport (tluq u wasla), l-hekk imsejha "imposta tas-servizz", li tammonta għal [...] għal kull ajruplan tat-tip B737-800 mill-iffirmar tal-kuntratt. Din l-imposta għandha tiżdied b' [...] mil-1 ta' Jannar ta' kull sena meta mqabbla mas-sena ta' qabel, minbarra f'każ li d-destinazzjoni tkun "destinazzjoni ġdida" (ara isfel). Din tinkludi imposta tal-inżul, l-imposta tat-tluq mill-ajruport u l-imposti tal-ġestjoni inkluż l-imposti tas-sigurtà u s-sikurezza.⁽⁹⁾ Din ma tinkludix l-imposta tal-approċċ imposta mill-Kontroll tat-Traffiku tal-Avjazzjoni u lanqas il-miżati tal-parkeġġ tal-ajruplan peress li l-ajruplani Ryanair mhumiex ibbażati fl-ajruport
- (26) Skont il-Ftehim jekk l-Ajruport jintroduci imposti ta' sigurtà jew imposti oħra minbarra dawk diġà inklużi fl-"imposta tas-servizz" l-Ajruport għandu jiġbor dawk l-imposti direttament mill-passiġġieri.

3.1.2. L-imposta għal destinazzjonijiet godda

- (27) L-awtoritajiet Slovakki jispjegaw ukoll li "destinazzjoni ġdida" fis-sens tal-Ftehim hija mifhuma bħala kwalunkwe titjira skedata, li ma gietx operata minn trasportatur bl-ajru iehor matul il-validità tal-iskeda fl-istess perjodu tas-sena preċedenti qabel ma bdiet. L-imposta għandha tkun applikabbli biss jekk il-linja tal-ajru topera mill-inqas [...] titjiriet fil-ġimgħa. Rigward l-ghoti tad-destinazzjoni, il-kodiċi IATA/ICAO tal-ajruport hu fattur deċiżiv, fi kliem iehor id-definizzjoni ta' destinazzjoni ġdida tirrigwarda l-ajruport u mhux il-belt. L-imposta għal destinazzjonijiet godda tkopri l-istess oġġetti bħall-imposta normali tas-servizz.
- (28) Ryanair thallas lill-Ajruport l-imposti tas-servizzi li ġejjin għal kull perjodu ta' 12-il xahar wara d-data tat-tnedija tad-destinazzjoni l-ġdida:
- Sena 1: [...] għal kull ajruplan tat-tip B 737-800 (tluq + wasla);
  - Sena 2: [...] għal kull ajruplan tat-tip B 737-800 (tluq + wasla);
  - Sena 3: [...] għal kull ajruplan tat-tip B 737-800 (tluq + wasla);
  - Sena 4: [...] għal kull ajruplan tat-tip B 737-800 (tluq + wasla);

⁽⁹⁾ Dawn l-imposti jinkludu miżuri tas-sigurtà (bħat-tifi tan-nar) u veri-fiki tas-sigurtà fuq il-passiġġieri u l-bagalji kif ukoll servizzi oħra tas-sigurtà meħtieġa bil-liġi.

- Sena 5: [...] għal kull ajruplan tat-tip B 737-800 (tluq + wasla);
  - Sena 6: [...] għal kull ajruplan tat-tip B 737-800 (tluq + wasla); u
  - wara sitt snin l-imposta normali tas-servizz ta' Ryanair (ara l-paragrafu (25) imsemmi qabel) għandha tiġi applikata.
- (29) L-imposti għal destinazzjonijiet ġodda ma jiżdedux b'[...] kull sena.

3.1.3. Servizzi oħra pprovduti lil Ryanair

- (30) L-Ajruport bhala aġent tal-ġestjoni jipprovi lil Ryanair b'faċilità ta' bbukkjar u kkummissjonar tal-biljetti. Skont il-Ftehim, Ryanair thallas kummissjoni lill-Ajruport b'rata ta' [...] tal-prenotazzjonijiet ġodda kollha ta' Ryanair (minbarra t-taxxi, miżati għall-bdil, miżati oħra u imposti tas-servizz lill-passiġġieri u imposti oħra) mibjugha permezz ta' kard tad-debitu/tal-kreditu mil-Ajruport. L-imposta ta' kummissjoni hija stabbilita skont din l-iskeda:
- ġbir medju fix-xahar għal kull passiġġier li jitlaq sa EUR [...]: [...] kummissjoni fuq it-total;
  - ġbir medju fix-xahar għal kull passiġġier li jitlaq bejn EUR [...] u EUR [...]: [...] kummissjoni fuq it-total; u
  - ġbir medju fix-xahar għal kull passiġġieri li jitlaq EUR [...] jew iktar: [...] kummissjoni fuq it-total.

4. KUMMENTI MINN TERZI PERSUNI

4.1. BTS

- (31) Il-kummenti ta' BTS kienu pprovduti fittra tat-8 ta' Lulju 2008.

4.1.1. L-imputabbiltà tal-Ftehim lill-Istat

- (32) Fir-rigward tal-azzjonisti tiegħu BTS kompli jispjega li fiż-żmien meta l-Ftehim ġie ffirmat (fil-5 ta' Diċembru 2005), il-Ministeru tat-Trasport, il-Posta u t-Telekomunikazzjonijiet tar-Repubblika Slovakkja kien l-uniku azzjonist tal-Ajruport. Kien biss iktar tard fil-proċess tal-privattizzazzjoni li l-Fond tal-Proprietà Nazzjonali tar-Repubb-

lika Slovakkja kiseb drittijiet ta' pussess fuq l-ishma ta' BTS. Għalhekk, BTS huwa tal-fehma li dimostrazzjoni ulterjuri tar-rwol u l-influenza tal-Fond tal-Proprietà Nazzjonali hi irrilevanti.

- (33) BTS hwua tal-fehma li l-iskontijiet mogħtija lil Ryanair ma kienu b'ebda mod pprovduti mir-riżorsi tal-Istat peress, li bhala kumpanija privata kongunta tal-ishma BTS ma kellu ebda riżorsi tal-Istat għad-dispożizzjoni tiegħu. Fil-fehma ta' BTS, is-sempliċi fatt li l-Istat jippossjedi ishma ta' BTS, ma jinvolvi awtomatikament riżorsi tal-Istat. Skont l-Artikolu 295 tat-Trattat tal-KE, it-Trattat ma jiddiskriminax bejn il-pussess mill-awtoritajiet pubbliċi u minn persuni privati.

- (34) BTS ikompli jispjega li d-deċiżjoni li jiffirma l-ftehim mhix imputabbli lill-Istat, għalkemm il-Ministeru, bhala l-uniku azzjonist, hatar il-membri tal-Bord tad-Diretturi li nnegozjaw u ffirmaw il-Ftehim inkwistjoni. Fil-fehma tiegħu dawn il-membri ntgħażlu skont il-Memorandum tal-Assoċjazzjoni ta' BTS fuq il-bażi ta' proċeduri tal-għażla trasparenti u skont il-Kodiċi Kummerċjali tas-Slovakkja u l-Memorandum tal-Assoċjazzjoni ta' BTS il-Bord tad-Diretturi jamministra l-attivitajiet tal-kumpanija u jiehu d-deċiżjonijiet kummerċjali u d-deċiżjonijiet ta' natura operattiva u organizzattiva, sakemm dawn id-deċiżjonijiet ma jkunux riżervati għal entitajiet oħra. Barra minn hekk, skont il-Kodiċi Kummerċjali Slovakkja, il-Bord tad-Diretturi huwa obligat li jaġixxi għall-ġid tal-kumpanija u huwa responsabbli għad-danni kkawżati, sakemm ma jkunx hemm provi li l-membri tiegħu aġixxew fil-prestazzjoni tad-doveri tagħhom b'diligenza professjonali u bona fede għall-ġid tal-kumpanija. Il-membri tal-bord tad-diretturi huma responsabbli anke jekk l-azzjonijiet tagħhom ġew approvati mil-bord tas-sorveljanza.

- (35) BTS jispjega li l-mexxejja li nnegozjaw u kkonkludew il-Ftehim aġixxew fid-diskrezzjoni tagħhom biss mingħajr ebda intervent mill-azzjonist. Il-mexxejja ta' BTS qatt ma kienu obligati li jissottomettu l-istrategija kummerċjali tal-kumpanija ma' trasportaturi individwali lill-azzjonist jew lil kwalunkwe entità oħra għall-approvazzjoni.

4.1.2. Il-prezzijiet tal-AIP vs il-Ftehim

- (36) Fir-rigward tal-imposti tal-passiġġieri u tal-inżul skont l-AIP fis-sehh, l-Ajruport jiddikjara li l-imposti ma nbidlux fis-snin riċenti. Kien biss fl-2008 li l-imposti tal-inżul tnaqqsu b'7 % minhabba ż-żieda fl-użu tal-Ajruport. It-tabella li ġejja tiġbor fil-qosor l-iżvilupp tal-imposti mill-2003 sal-2008.

Tabella 2

Żvilupp tal-prezz tal-AIP f'BTS f'SKK

Imposti f'SKK	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Imposti tal-passiġġieri (għal kull passiġġier)	490	490	490	490	490	490
Imposti tal-inżul (għal kull tunnelata ta' piż tat-tluq tal-ajruplan)	425	425	425	425	425	395

- (37) Barra minn hekk, l-Ajruport huwa tal-fehma li l-prezzijiet ddikjarati fl-AIP huma biss prezzijiet rakkomandati u ma jorbtux lil BTS. Dawn il-prezzijiet huma applikabbli għal trasportaturi bl-ajru li ma jaċettaw ebda obligazzjoni kuntrattwali oħra lejn BTS rigward in-numru ta' rotot imhaddma, il-frekwenza tat-titjiriet, l-ammont tal-passiġġieri jew id-dewmien tal-operat tagħhom fl-Ajruport. Fil-fehma ta' BTS, kwalunkwe ftehim kuntrattwali li jmur oltre l-ambitu tar-regoli standard stipulati minn regolamenti u standards għandu jkun reċiprokament ibbilanċjat u rifless fil-prezzijiet. Dan jagħti lill-operatur tal-ajruport possibbiltà li jiddivrenzja l-prezzijiet għas-servizzi pprovduti b'rabta mal-obbligi aċċettati mit-trasportatur bl-ajru, bl-għan li jimmassimizza l-benefiċċji ekonomiċi għall-Ajruport.
- (38) BTS ikompli jispjega li peress li l-Ftehim fih klawżola li tikkonċerna zieda fil-prezz minn sena għall-oħra ta' [...] id-differenza bejn il-prezzijiet ta' Ryanair u tal-AIP qed tonqos gradwalment. Barra minn hekk it-tnaqqis "ta' darba" fil-prezzijiet tal-AIP fl-2008 ma giex rifless fil-prezzijiet ta' Ryanair, u b'hekk kompli jnaqqas id-differenza.
- (39) Fir-rigward ta' prezzijiet oħra tal-AIP ippublikati, BTS ikompli jispjega li l-imposta għall-approċċ u l-kontroll tat-traffiku fl-ajru mhix inkluża fil-prezz miftiehem bejn BTS u Ryanair peress li dan is-servizz mhux provdut minn BTS. BTS jispjega wkoll li skont l-AIP fis-sehh matul il-perjodu inkwistjoni, il-parkeġġ tal-ajruplan huwa bla hlas għall-ewwel sagħtejn. Għalhekk BTS ma jifhimx kif Ryanair jista' jiggwadanja realment skont il-Ftehim fir-rigward tal-parkeġġ bla hlas, peress din il-kundizzjoni l-ewwelnett tikkorrispondi għall-AIP fis-sehh, u t-tieni, l-ajruplani ta' Ryanair ma jibqgħux fl-Ajruport għal iktar minn sagħtejn ⁽¹⁰⁾.
- (40) Fil-fehma ta' BTS, l-informazzjoni mogħtija qabel turi li l-prezzijiet kuntrattwali miftiehma bejn BTS u Ryanair mhumiex differenti mill-prezzijiet rakkomandati tal-AIP, minkejja l-istruttura differenti tagħhom, li huma jirriflettu l-obbligi ta' Ryanair u li huma jipprovdu vantaġġ ekonomiku għal BTS li huwa kumparabbli għal jew iktar minn trasportaturi oħra. BTS jispjega wkoll li skont fuq il-prezz tal-unità biss ma jistax ikun raġuni biex ikun iddikjarat li ricevitur ikun irċieva vantaġġ ekonomiku.

4.1.3. Il-prinċipju tal-investitur li jopera f'ekonomija tas-suq u l-ftehim ma' Ryanair

- (41) BTS ikompli jispjega li permezz tal-iffirmar tal-Ftehim, ma ppruvax jikseb żvilupp reġjonali ekonomiku u lanqas investment intern possibbli fl-ewwel lok. Huwa jiddikjara li l-għan ewlieni tad-deċizzjoni kummerċjali tiegħu kien li jzid id-dħul minn attivitajiet ta' avjazzjoni u mhux ta' avjazzjoni, li jiddiversifika r-riskju u d-dipendenza fuq Sky Europe – l-uniku trasportatur ewlieni bl-ajru fl-Ajruport – u li johloq żvilupp iktar stabbli tal-ammonti tal-passiġġieri fl-Ajruport. Fil-fehma ta' BTS, dawn il-fatturi kollha għandhom jikkontribwixxu għal zieda fil-valur tas-suq tiegħu.

Tabella 3

Żvilupp tat-trasport regolari fl-Ajruport 2004 – 2007 f'numru tal-passiġġieri

Trasport regolari f'numru tal-passiġġieri	2004		2005		2006		2007	
Ryanair	—	0 %	62 524	8 %	451 328	30 %	582 135	38 %
SKYEurope	329 463	71 %	587 048	73 %	837 325	56 %	815 459	53 %
ČSA	85 872	19 %	89 462	11 %	93 955	6 %	91 821	6 %
Slovenské aerolínie ⁽¹⁾	25 705	6 %	46 899	6 %	56 165	4 %	3 568	0 %
AIR Slovakia	22 115	5 %	22 408	3 %	44 349	3 %	58 379	4 %
Total	463 155	100 %	808 341	100 %	1 483 122	100 %	1 551 362	100 %

⁽¹⁾ Il-linja tal-ajru Slovakka, li inbighet lill-Austrian Airlines u falliet fl-2006.

- (42) BTS jishaq ukoll li peress li l-Ftehim gie konkluz f'Diċembru 2005 id-dejta disponibbli dak iż-żmien għandha tintuża għat-tqabbil, jiġifieri imposti tal-ajruport applikabbli f'ajruporti Ewropej oħra li jikkompetu ma' BTS biex jiġbdu trasportaturi bl-ajru kumparabbli ma' Ryanair.

⁽¹⁰⁾ Ryanair m'għandhiex bażi għall-ajruplani tagħha fl-Ajruport.

- (43) BTS ikompli jishaq li fuq il-baži ta' informazzjoni ġeneralment maghrufa, ajruporti privati ġeneralment jagħtu skontijiet lil-linji tal-ajru, filwaqt li jipprevedu tkabbir fil-profitti tal-ajruport. L-iskontijiet li ngħataw lil Ryanair jistgħu jidhru li qed jagħtu vantaġġ ekonomiku fil-każ ta' paragon ta' prezzijiet tal-unitajiet infushom, mingħajr ma jitqiesu l-benefiċċji u l-effetti ekonomiċi għall-ajruport. Fil-fehma ta' BTS, il-prezzijiet tal-unità ma jistgħux jiġu evalwati mingħajr ma jiġu kkunsidrati arranġamenti kuntrattwali oħra u mingħajr ir-relazzjoni tagħhom man-numru ta' passiġġieri trasportati, l-ammont totali annwali tal-passiġġieri, il-piż tal-ajruplani, ir-regolarità u n-numru ta' titjiriet matul is-sena, l-istaġjonalità u l-kosti korrispondenti u fatturi oħra li jinfluwenzaw il-profitabbiltà tal-ajruport fit-totalità tiegħu. Dawn il-fatturi kollha jaffettwaw id-dhul u l-kosti ta' ajruport u għandhom jitqiesu meta jitqabblu l-prezzijiet imposti fuq trasportaturi individwali.
- (44) BTS huwa tal-fehma li meta kkonkluda l-Ftehim, huwa aġixxa bhala investitur privat f'ekonomija tas-suq. BTS wettaq kalkoli finanzjarji tal-profitabbiltà tal-Ftehim ma' Ryanair qabel ma ffirmah. Diversi sejhiet konferenza sehew bejn il-mexxejja ta' BTS u Ryanair sabiex jiġu neġozjati l-kundizzjonijiet. Il-kalkoli ta' BTS evalwaw il-kosti u d-dhul mistenni li jirriżulta mill-Ftehim u kienu bbażati fuq l-esperjenzi ta' diversi ajruporti ma' trasportaturi b'kosti baxxi.
- (45) BTS ikompli jispjega li, meta kien konkluz il-Ftehim, l-ajruport kellu kapacità operattiva suffiċjenti għal żieda fil-passiġġieri fis-snin sussegwenti, u għalhekk ma kienx qed jistenna żieda addizzjonali tal-kosti fissi relatati maż-żieda fil-kapacità. Huwa jiddikjara wkoll li ftehim ma' trasportatur iehor bl-ajru li jiżgura ż-żieda fin-numu tal-passiġġieri paragonabbli ma' dik ta' Ryanair ikun konkluz b'kundizzjonijiet paragonabbli. Fir-rigward tan-natura tas-servizzi pprovduti minn BTS lill-passiġġieri u l-ajruplani ta' Ryanair, huwa jispjega li dawk is-servizzi huma ferm irhas minn dawk ipprovduti għal trasportaturi standard.
- (46) BTS ikompli jispjega li d-dhul mill-Ftehim ma' Ryanair jirrappreżenta fluss ta' "introjtu garantit". Dan isehh b'mod partikolari għax skont l-Artikolu 2.1 tal-Ftehim, fil-perjodu mill-1 ta' Lulju 2009 sal-30 ta' Ġunju 2016 Ryanair hija obbligata thallas lil BTS għal mill-inqas [...] titjiriet kuljum, anke f'każ li topera inqas titjiriet f'dan il-perjodu. Fil-fehma ta' BTS, dan l-impenn ta' Ryanair jippermetti ppjanar aħjar ta' investimenti għal medda twila ta' żmien fl-Ajruport. Barra minn hekk, BTS jispjega li minhabba Ryanair id-dhul mhux mill-avjazzjoni fl-Ajruport żdied b'mod sostanzjali.
- (47) Fir-rigward tal-mekkanizmu għall-applikazzjoni tal-iskont ibbażat fuq il-Ftehim għal destinazzjonijiet godda BTS jenfasizza li l-iskont ma jstax jiġi kkalkulat fir-rigward tal-ewwel sena tal-validità tal-Ftehim, iżda għall-ewwel 12-il xahar mill-bidu ta' titjiriet għad-destinazzjonijiet relevanti.
- (48) Fir-rigward ta' skontijiet għall-hekk imsemmija "destinazzjonijiet godda" BTS huwa wkoll tal-fehma li dan l-iskont ma jikkostitwix vantaġġ ekonomiku selettiv lil Ryanair peress li BTS huwa lest li jipprovi biss il-prezzijiet skontati għal destinazzjonijiet li jilhqu l-kriterji rispettivi stabbiliti fil-Ftehim u li jagħtu vantaġġ ekonomiku lill-Ajruport. BTS jenfasizza wkoll li t-trasportatur ikun eliġibbli għall-prezz skontat biss bil-kundizzjoni li tkun destinazzjoni regolari b'mill-inqas [...] titjiriet fil-ġimgħa. Bl-utilizzazzjoni minima anticipata tal-kapacità ta' ajruplan B 737-800 (63 %) ⁽¹¹⁾, dan jirrappreżenta mill-inqas 90 000 passiġġier ġdid kull sena, li jirrappreżenta iktar minn 6,5 % tal-ammont totali ta' passiġġieri mmaniġġjati mill-ajruport fiż-żmien tal-iffirmar tal-Ftehim u iktar minn 4,3 % tal-ammont totali tal-passiġġieri mmaniġġjati mill-ajruport fl-2007.
- (49) Fl-istess hin, għandu jiġi ddikjarat li, sal-lum, waħda biss mid-destinazzjonijiet ta' Ryanair mill-iffirmar tal-Ftehim ikkonformat mal-kundizzjonijiet għall-ghoti ta' skont, u din hija d-destinazzjoni Frankfurt-Hahn. Fiż-żmien tal-iffirmar tal-Ftehim, ebda trasportatur bl-ajru iehor ma kien jopera titjiriet regolari lejn din id-destinazzjoni, u lanqas issa, għalhekk ma kienx hemm tehid ta' passiġġieri eżistenti ta' trasportatur bl-ajru iehor minn Ryanair.
- (50) Barra minn hekk, BTS jispjega li jekk trasportatur bl-ajru jikkonforma mal-kundizzjonijiet ta' 'destinazzjoni ġdida', il-vantaġġ ekonomiku minn din id-destinazzjoni, anke wara l-ghoti tal-ogħla skont fl-ewwel sena, ikun ta' iktar minn [...] fis-sena, li huwa [...] iktar milli għal destinazzjoni komuni medja ta' trasportatur iehor bi tliet titjiriet fil-ġimgħa skont il-prezzijiet tal-AIP (jiġifieri [...]) u huwa kważi [...] daqs destinazzjoni ta' trasportatur iehor b'ħames titjiriet fil-ġimgħa skont il-prezzijiet tal-AIP (jiġifieri [...]).
- (51) BTS huwa tal-fehma li destinazzjoni ġdida tikkontribwixxi b'mod sinifikanti għat-tkabbir u l-iżvilupp tal-ajruport, b'mod partikolari minhabba utilizzazzjoni ikbar tal-kapacità tal-ajruport (il-bini tal-terminal u r-runways), fejn il-vantaġġ mill-ammont kbir ta' dhul miksub bhala riżultat tal-introduzzjoni ta' din id-destinazzjoni ġdida jaqbeż bil-kbir l-iskontijiet mogħtija u jikkontribwixxi b'mod sinifikanti għall-kosti fissi eżistenti tal-kumpanija ⁽¹²⁾ u, fl-istess hin, għas-sostenibbiltà tal-prezzijiet għal servizzi pprovduti mill-Ajruport (ara l-iżvilupp

⁽¹¹⁾ Fil-fehma ta' BTS, il-kwerelant jippreżumi b'mod żbaljat li l-fattur tat-tagħbija ta' Ryanair huwa 83 %. La Ryanair u lanqas ebda trasportatur bl-ajru iehor paragonabbli ma qatt kiseb dak il-fattur ta' tagħbija fl-Ajruport. Ryanair jista' jitqabbel biss mat-trasportatur b'kosti baxxi iehor li jopera f'BTS (eż. Sky Europe fl-2005), li kiseb fattur ta' tagħbija ta' 63 % fis-sena li fiha ġie ffirmat il-Ftehim ma' Ryanair.

⁽¹²⁾ BTS jiċċara wkoll li kważi 100 % tal-kosti tal-kapacitajiet tal-operat, eskluż l-kosti tal-ġestjoni tal-ajruplani (it-terminal, ir-runways, u żoni oħra u d-deprezzament, l-imġax, it-tiswija u l-manutenzjoni, l-enerġija, is-servizzi, il-liċenzji tas-sistema tal-kompjuters, l-kosti tal-persunal, l-amministrazzjoni) jistgħu jiġu kkunsidrati bhala kosti fissi tal-kumpanija, li ma jimbdlux sostanzjalment fid-dawl tal-bidliet fin-numru ta' passiġġieri mmaniġġjati mill-ajruport.

tal-prezz tal-AIP). BTS ikompli jiddikjara li din id-destinazzjoni l-ġdida tikkontribwixxi wkoll għaż-żieda fis-sehem tat-traffiku regolari fl-ajruport u tnaqqas l-utilizzazzjoni irregolari tal-kapaċitajiet tal-ajruport ikkawżata mit-titjiriet tas-sajf (b'ajruplani mikrija), li huma l-iktar fatturi sinifikanti li jaffettwaw il-htieġa għal investimenti f'kapaċitajiet godda tal-ajruport, u li jtaqqlu l-baġit tal-ajruport permezz ta' deprezzament u imgħax, u sussegwentement jirriżultaw fil-htieġa għal żieda fil-prezzijiet tas-servizzi pprovduti.

- (52) BTS ikompli jiċċara li l-kundizzjonijiet għall-ghoti ta' skontijiet għal destinazzjonijiet godda għandhom jirrispettaw frekwenza ta' seba' titjiriet fil-ġimgħa, li giet sodisfatta minn Ryanair fil-każ tad-destinazzjoni ta' Frankfurt-Hahn biss. Madankollu, Ryanair fethet diversi destinazzjonijiet "godda" li ma rċevietx skontijiet għalihom minhabba frekwenzi mhux suffiċjenti ta' titjiriet fil-ġimgħa (eż. Stokkolma-Skavsta, East Midlands, Bristol u Bremen).
- (53) Fir-rigward tal-profitabbiltà tar-rotot, BTS jispjega li ma' għandux din l-informazzjoni disponibbli u li l-profitabbiltà ta' rotta tista' tiġi evalwata biss minn trasportatur bl-ajru. Sa mill-bidu tas-servizzi tagħha f'BTS, Ryanair ikkanċellat biss rotta waħda (Bratislava – Bremen, il-Germanja). Ir-rotta giet ikkanċellata wara tmien xhur ta' operat, għalkemm Ryanair hallset prezz negozjat għaliha (jiġifieri, inqas mill-prezz indikat fl-AIP). BTS josserva li din l-informazzjoni turi li l-ghoti ta' kwalunkwe skont għal destinazzjonijiet f'kundizzjonijiet tas-suq normali mhux suffiċjenti għaż-żamma ta' rotta mhux profitabbli.

4.1.4. Kumpatibbiltà tal-ghajnuna

- (54) BTS huwa tal-fehma li l-Ftehim ma tax vantaġġ lil Ryanair peress li kien ibbażat fuq termini tas-suq u li għalhekk ma kienx jikkonstitwixxi għajnuna mill-Istat. Għalhekk ma pprovidiex spjegazzjonijiet dwar il-kriterji ta' kumpatibbiltà.
- (55) BTS huwa tal-fehma wkoll li l-Linji gwida tal-2005 ma jikkonstitwux leġislazzjoni legalment vinkolanti fil-liġi Komunitarja, jiġifieri mhumiex vinkolanti għal Stati Membri tal-UE u persuni fiżiċi u ġuridiċi. Ir-Regolamenti, id-Direttivi u d-Deċizzjonijiet biss huma vinkolanti. Ir-rakkomandazzjonijiet u l-opinjoni jiet m'għandhomx l-ebda setgħa vinkolanti. Barra minn hekk, BTS jishaq li l-Ftehim gie konkluz fil-5 ta' Diċembru 2005 u l-Linji gwida tal-2005 ġew pubblikati fid-9 ta' Diċembru 2005, u li ma japplikawx retroattivament f'dan il-każ.

4.2. Ryanair

- (56) Ryanair bdiet l-osservazzjonijiet tagħha (datati t-8 ta' Awwissu 2008) billi ddikjarat li fil-fehma tagħha l-bidu

ta' proċedura ta' investigazzjoni formali ma kienx ġustifikat u ma kienx meħtieġ. Hija ddikjarat ukoll li jiddis-pjaċieha li l-Kummissjoni ma tax il-possibbiltà lil Ryanair biex tinvolvi ruhha fl-eżaminazzjoni preliminari.

- (57) Dwar is-sustanza tal-każ Ryanair hija tal-fehma li l-Kummissjoni jmissha bbażat ruhha fuq arrangamenti kummerċjali standard, *inter alia*, fuq l-evidenza ta' ajruporti kumparabbli sottomessi minn Ryanair fl-investigazzjoni ta' Charleroi, u fuq din il-bażi l-Kummissjoni kien imissha ddeċidiet li l-Ftehim in wistjoni jikkonforma mal-Prinċipju tal-investitur fl-ekonomija tas-Suq, u għalhekk ma tinvolvi għajnuna mill-Istat.

4.2.1. L-imputabbiltà tal-Ftehim lill-Istat

- (58) Fir-rigward tal-finanzjament tal-ftehim permezz ta' riżorsi tal-Istat u l-imputabbiltà tiegħu lill-awtoritajiet Slovakkii, il-fehma ta' Ryanair hija li BTS kien qed jaġixxi b'mod awtonomu meta daħal fil-Ftehim u għalhekk ebda miżura tal-Istat ma kienet involuta.
- (59) Fil-fehma ta' Ryanair il-kwerelant jidher li kien preġudikat, u ha l-oġġezzjonijiet ta' Ryanair għat-tehid tal-kontroll ta' BTS mill-Ajruport ta' Vjenna u z-żmien tal-konkluzjoni tal-Ftehim bhala evidenza tal-ghoti ta' għajnuna mill-Istat, u li kabbar l-estent apparenti tal-allegat vantaġġ mogħti lil Ryanair.
- (60) Filwaqt li Ryanair tikkonferma li huwa vera li kienet qajmet thassib dwar il-kompetizzjoni rigward l-għażla tax-xerrej fil-proċess ta' privatizzazzjoni ta' BTS⁽¹³⁾, hija tal-fehma li jkun assurd li wiehed jikkonkludi mill-pożizzjoni ta' Ryanair li hija kontra l-privatizzazzjoni tal-Ajruport, jew li kienet kontra li l-Ajruport ta' Vjenna jakkwista lil BTS għax il-Ftehim jista' allegatament jaħdem biss jekk l-Ajruport ikun pubbliku, minhabba l-htieġa ta' għajnuna mill-Istat. Ryanair tkompli tiċċara li ma kinitx kontra l-privatizzazzjoni ta' BTS *per se*, iżda kontra l-għażla tax-xerrej tal-Ajruport, l-Ajruport ta' Vjenna, għax dan kien inehhi l-pressjoni kompetittiva mahluqa mill-Ajruport ta' Bratislava fuq l-Ajruport ta' Vjenna u jelimina l-għażla għal-linji tal-ajru li jixtiequ jservu fiż-żona li tkopri partijiet mir-Repubblika Slovakkia, l-Awstrija, l-Ungerija u r-Repubblika Ċeka.
- (61) Fir-rigward taż-żmien tal-ftehim, Ryanair tiċċara li qabel il-konkluzjoni tal-Ftehim kien hemm fażi twila ta' preparazzjoni u negozjati bejn Ryanair u BTS, li saħansitra bdiet f'Diċembru 2003. Il-Ftehim fil-fatt gie konkluz fil-5 ta' Diċembru 2005, filwaqt li l-aħhar gurnata għas-sottomissjoni tal-proposti tal-offerti kienet l-24 ta' Jannar 2006, jiġifieri iktar minn xahar u nofs wara.

⁽¹³⁾ Li fl-aħhar falliet.

(62) Barra minn hekk, Ryanair tispjega wkoll li kienet skedata li tiehu kunsinna ta' 20 ajruplan bejn Settembru 2005 u Marzu 2006, u sa erbgha minnhom kellhom ikunu assenjati għall-attivitajiet ta' BTS. Għal dawn ir-raġunijiet operattivi, il-proċess għall-konklużjoni tal-Ftehim ma setax jiġi sospiż għal iktar minn għaxar xhur sal-konklużjoni tal-offerti għall-privatizzazzjoni u l-approvazzjoni mill-Uffiċċju ta' Kontra l-Monopolju tar-Repubblika Slovakka (bl-ewwel skadenza fil-15 ta' Awwissu 2006 u estenzjoni b'45 jum sa Ottubru 2006).

4.2.2. Spjegazzjonijiet li jikkonċernaw l-AIP u l-imposti tagħha għal servizzi fl-Ajruport

(63) Fir-rigward tal-AIP Ryanair hija tal-fehma li dan id-dokument jipprovdi biss indikazzjonijiet u ma jorbotx lil BTS fin-negozjati tiegħu mal-linji tal-ajru. Minbarra dan l-aspett, l-AIP infisha tipprovdi għal skontijiet u eżenzjonijiet speċjali mid-dispożizzjonijiet tagħha, b'hekk tippubblicizza d-disponibbiltà ta' skontijiet li għandhom jiġu negozjati bejn l-operaturi tal-ajruport u l-linji tal-ajru każ b'każ.

(64) Fir-rigward tal-imposta standard tal-parkeġġ, li tapplika meta ajruplan jibqa' pparkjat għal iktar minn sagħtejn, Ryanair jispjega li din l-imposta ma tapplikax għaliha minhabba l-ispeċifità tal-attivitajiet tagħha u l-fatt li Bratislava mhix "bażi" ta' Ryanair. L-ajruplani ta' Ryanair qatt ma jkunu pparkjati f'BTS, u minhabba l-proċess ta' tidwir ta' malajr ta' Ryanair, l-ajruplani tagħha jdumu biss 25 minuta fl-Ajruport kull darba, u qatt ma jkunu f'żoni ta' parkeġġ speċifikati.

(65) Fir-rigward ta' introduzzjoni ta' imposti ġodda, Ryanair hija tal-fehma li l-interpretazzjoni tal-Kummissjoni hija qarrieqa, għax tissuġġerixxi li imposti ġodda ma japplikawx għal Ryanair. Madankollu, dawn l-imposti jkunu sempliċement miġbura direttament minn BTS minflok minn Ryanair. Ryanair tkompli tispjega li dawn l-imposti, jekk jingabru direttament minn Ryanair ikollhom effetti negattivi fuq il-mudell kummerċjali u n-numru tal-passiġġieri tagħha.

(66) Barra minn hekk, Ryanair tiddikjara li jekk ċerti imposti standard applikabbli fl-Ajruport jitnehhew jew jitnaqqsu, din ma tgawdi ebda benefiċċju peress li l-imposta kombinata ta' nżul, tluq mill-ajruport u mmanigġjar provduta skont il-Ftehim ma tonqosx meta jonqsu l-imposti standard fl-Ajruport. Dan kien riskju li hadet Ryanair fiż-żmien tal-konklużjoni tal-Ftehim. Dan fil-fatt sehh, għax l-imposta ta' nżul tnaqqset b'7,1 % f'Janar 2008. Barra minn hekk, il-Ftehim jipprovdi għal zieda annwali fl-imposta tas-servizz b' [...].

4.2.3. Il-Ftehim jissodisfa l-Prinċipju tal-Investitur fl-Ekonomija tas-Suq.

(67) Ryanair tikkontesta s-sejbiet preliminari tal-Kummissjoni li minhabba li l-awtoritajiet Slovakkji semmew żvilupp

ekonomiku reġionali u investimenti li possibilmint ġejjin u effetti oħra ekonomiċi sekondarji u terziarji fost il-vantaġġi pprovduti mill-Ftehim, il-prinċipju tal-investitur fl-ekonomija tas-suq ma ġiex sodisfatt.

(68) Hija tkompli tispjega li l-għan ewlieni ta' BTS kien li jottimizza l-ammonti ta' passiġġieri u jikkompeti fis-suq għal servizzi tal-ajruport u li BTS ibbaża d-deċiżjoni tiegħu fuq analiżi finanzjarji aġġornati kontinwament, li jista' jiġi kkonfermat ukoll permezz ta' skambji ta' ittri bejn BTS u Ryanair matul proċess twil ta' negozjati li beda f'Diċembru 2003. Ryanair tiddikjara li, pereżempju, ittra minn BTS datata t-12 ta' Diċembru 2003 li tinkludi offerta interim ta' skontijiet tindika li l-Ajruport wettaq analiżi finanzjarji ta' kost-benefiċċju. Ryanair tiddikjara wkoll li anke e-mail tas-16 ta' Novembru 2004 tindika li BTS analizza r-riskji marbuta mal-Ftehim, b'tali mod li aċċetta li jinkludi biss fl-imposta tas-servizz daww l-imposti li huma kkontrollati minnu (eż. ma nkludix il-kontroll tat-traffiku fl-ajru fl-imposti tas-servizz tiegħu peress li BTS ma jikkontrollahx). Ryanair tagħti wkoll eżempju li tat lil BTS ma' rapport ta' UNISYS, li jikkonċerna l-kapaċità ta' ajruporti sekondarji biex jieħdu xi traffiku mill-ajruporti primarji.

(69) Ryanair tispjega li l-imposti mħallsa minnha lil BTS huma simili għal jew anke oghla minn daww f'ajruporti paragnabbli oħra (eż. l-Ajruport privat ta' Blackpool, fir-Renju Unit). Ryanair tishaq ukoll li pprovdiet eżempji ta' imposti f'diversi ajruporti privati u ffinanzjati privatament lill-Kummissjoni f'diversi stadji matul il-fażijiet amministrattivi u ġudizzjarji tal-kawża Charleroi u tirreferi għall-argumenti, id-dejta, u l-konklużjonijiet provduti fil-kawża Charleroi għal spejegazzjonijiet ulterjuri. Fil-fehma tagħha m'hemm b'żonn ta' valutazzjoni ekonomika kumplessa, sempliċi tqabbil tal-imposti tal-ajruport f'ajruporti differenti privati u ffinanzjati privatament għandu jkun biżżejjed.

(70) Ryanair hija tal-fehma wkoll li peress li impenjat lilha nfisha li topera mill-inqas [...] rotot kuljum – li huwa ekwivalenti għal iktar minn 2 miljun passiġġieri fis-sena li jassumi fattur tat-tagħbija ta' 75 % - mill-Ajruport ta' Bratislava mill-1 ta' Lulju 2009 hija pprovdiet fluss ta' introjtu stabbli għall-Ajruport. Barra minn hekk, Ryanair tosserva li dan l-introjtu ġie garantit permezz ta' penali li jammontaw għal imposti fuq [...] rotot kuljum jekk Ryanair ma twettaqx l-impenn tagħha. Għalhekk, fil-fehma tagħha l-applikazzjoni ta' imposti iktar baxxi fl-Ajruport saret b'kunsiderazzjoni ta' vantaġġ ekonomiku u hija għalhekk konformi mal-prinċipju tal-investitur fl-ekonomija tas-suq.

(71) Barra minn hekk, l-imposta tas-servizz għal destinazzjonijiet ġodda hija bbażata fuq frekwenzi ta' titjiriet (7 titjiriet fil-ġimgħa) u hija ekwivalenti għal iktar minn 100 000 passiġġieri fis-sena (skont il-preżunzjoni ta' fattur tat-tagħbija ta' 75 %). Ryanair tispjega li l-iskontijiet għal destinazzjonijiet ġodda fiż-żmien tar-rimarki tagħha

kienu japplikaw biss ghar-rotta bejn Bratislava u Frankfurt Hahn. Hija targumenta wkoll li l-iskontijiet mogħtija minn BTS għal destinazzjonijiet godda huma konformi mal-prattika tal-industrija peress li hafna ajruporti privati u pubbliċi japplikaw l-istess livell jew livell ikbar ta' skontijiet għal destinazzjonijiet godda.

- (72) Ryanair tkompli tispjega li billi tipprovdli lill-Ajruport b'numru kbir ta' passiġġieri hija tikkontribwixxi għall-massimizzazzjoni tad-dhul mhux mill-avjazzjoni u l-utilizzazzjoni tat-terminals tiegħu. Id-dhul mhux mill-avjazzjoni jinkludi imposti ta' parkeġġ għall-passiġġieri, dhul minn negozji annessi mal-ajruport bħall-kiri tal-karozzi, hwienet, banek, uffċji postal u ristoranti, dhul għal servizzi shuttle lejn bliet fil-viċin u dhul mir-reklamar. Barra minn hekk, Ryanair hija tal-fehma li l-Ajruport jista' jiġġenera dhul addizzjonali minhabba kummissjonijiet mill-biljetti u l-piż eċċessiv tal-bagalji u jnaqqas il-kosti peremezz ta' proceduri differenti taċ-check-in.
- (73) Ryanair tirrifjuta l-preżunzjonijiet tal-kwerelant li l-fattur tat-tagħbija tal-ajruplani tagħha allegatament jammonta għal 84 % u li l-piż massimu tat-tluq għal kull ajruplan huwa ta' 69.9 tunnellati. Dawn il-preżunzjonijiet huma esagerati sabiex jtkabbar l-ammont tal-vantaġġ allegat mogħti lil Ryanair. Ryanair tkompli tispjega li l-preżunzjonijiet tagħha tal-fattur tat-tagħbija għal kull ajruplan meta kienet qed tinnegozja ma' BTS kien ta' 75-80 %, li ġie kkonfermat permezz ta' statistiċi *ex post*. Il-massa massima tat-tluq tal-ajruplani ta' Ryanair li joperaw lejn u mill-Ajruport ta' Bratislava hija ta' 67 tunnellati.
- (74) Fil-fehma ta' Ryanair kien diġà prevedibbli fl-2005 li l-Ftehim konkluz ma' BTS kien se jagħmel lill-Ajruport iktar profittabbli u b'hekk jipprovdli valur miżjud lill-azzjonisti. Hija kkonkludiet kuntratti simili ma' ajruporti privati u pubbliċi ohra bħal London-Stansted, London-Luton, Prestwick jew Hahn.

4.2.4. Nuqqas ta' selettività

- (75) Fil-fehma ta' Ryanair il-miżura mhix selettiva għax il-Ftehim ġie konkluz fuq bażi mhux esklussiva u kwalunkwe trasportatur bl-ajru iehor seta' kiseb l-istess kundizzjonijiet mogħtija lil Ryanair fuq il-baży tal-impenji. Hija wkoll tal-fehma li l-Ftehim jipprovdli għal trasparenza u nuqqas ta' diskriminazzjoni fl-applikazzjoni tal-kundizzjonijiet finanzjarji u operattivi offruti lil linji tal-ajru ohra.
- (76) Ryanair tkompli tispjega li meta ġie konkluz il-Ftehim l-Ajruport kien jopera b'kapacità inqas minn dik disponibbli u li seta' jakkomoda l-kompetituri ta' Ryanair. Hija tiddikjara wkoll li Sky Europe kienet tgawdi mill-inqas l-istess kundizzjonijiet bħal Ryanair peress li l-impenji tagħha kienu paragonabbli.

4.2.5. L-effett fuq il-kummerċ bejn l-Istati Membri u d-distorsjoni tal-kompetizzjoni

- (77) Ryanair tikkontesta l-konkluzjonijiet preliminari tal-Kummissjoni fil-ftuh tal-proċedura fir-rigward tat-tfixkil tal-kompetizzjoni u l-effett fuq il-kummerċ bejn l-Istati Membri. Hija tikkontesta b'mod partikolari l-fatt li l-Kummissjoni ma analizzatx l-arranġamenti bejn linji tal-ajru u ajruporti li jikkompetu.

5. KUMMENTI MIS-SLOVAKKJA DWAR KUMMENTI MINN PARTIJIET TERZI

- (78) L-awtoritajiet Slovakkji bdew l-osservazzjonijiet tagħhom billi ddikjaraw li huma jappoġġjaw totalment l-argumenti ta' BTS u Ryanair li l-Ftehim ma jinvolvi għajna mill-Istat lil Ryanair u li ġie konkluz fuq termini tas-suq.
- (79) Fir-rigward tal-imputabbiltà tal-Ftehim lill-Istat, huma jenfasizzaw b'mod partikolari li l-Ftehim ġie konkluz biss wara proċess ta' negozjati fuq medda twila ta' żmien bejn il-manigment tal-Ajruport u Ryanair. Fil-fehma tal-awtoritajiet Slovakkji, f'każ li l-Ftehim ikun imputabbli lill-Istat, il-proċess tan-negozjati kien ikun iqsar. Huwa evidenti wkoll li ma kienx hemm pressjoni biex jiġi konkluz il-Ftehim. Huma jargumentaw ukoll li l-Ajruport huwa indipendenti mill-awtoritajiet lokali u reġjonali u li kien kapaci jiffinanzja l-kosti operattivi tiegħu mid-dhul tiegħu mingħajr l-intervent tal-awtoritajiet pubbliċi.
- (80) L-awtoritajiet Slovakkji jishqu wkoll li BTS aġixxa bhala investitur fis-suq bl-għan li jikseb l-iktar termini kuntrattwali favorevoli għall-Ajruport. BTS riċentement issottometta lill-Ministeru tal-Finanzi rapport imhejji fl-aħħar tal-2003 minn kumpanija tal-konsulenza rigward l-istrategija ta' kosti baxxi fl-ajruport. L-iskop ta' dan ir-rapport kien li jiddeskrivi l-attivitatijiet ta' u xejriet fin-negozju tal-linji tal-ajru b'kosti baxxi madwar id-dinja u fl-Ewropa Ċentrali sabiex jipprovdli rakkomandazzjonijiet dwar prezzijiet, kwistjonijiet kummerċjali u kwistjonijiet finanzjarji lill-management tal-ajruport. Analizi ohra twettqet f'April 2004 sabiex tevalwa ż-żieda tal-passiġġieri fl-ajruport u l-possibbiltajiet tal-ipprezzar.
- (81) L-awtoritajiet Slovakkji jikkonfermaw li BTS applika jew offra wkoll skontijiet għal destinazzjonijiet skedati godda lil trasportaturi ohra, bħal Easyjet u Sky Europe u li l-Ftehim ma' Ryanair ma kienx jikkonstitwixxi deroga speċjali. Huma jiddikjaraw ukoll li d-definizzjoni ta' "destinazzjoni ġdida" kienet paragonabbli ma' dik użata ma' trasportaturi ohra u Ryanair ma kienet vantaġġjata fl-ebda aspett.
- (82) L-awtoritajiet Slovakkji jispjegaw ukoll li għalkemm huma tal-fehma li l-Ftehim ma' Ryanair ma jinvolvi għajna mill-Istat, huma talbu lill-Ajruport għal analizi *ex post* tal-profittabbiltà tal-Ftehim. Ir-rizultat ta' din l-analizi kien li l-Ajruport kiseb 8.5 %-10 % tal-profittabbiltà mill-Ftehim fl-2006 - 2007.

6. EŻISTENZA TA' GĦAJNUNA

6.1. Għajnuna mill-Istat skont l-Artikolu 107 (1) TFUE

- (83) Skont l-Artikolu 107 (1) TFUE “*kull għajnuna, ta' kwalunkwe forma, mogħtija minn Stat Membru jew permezz ta' riżorsi tal-Istat, li twassal għal distorsjoni jew theddida ta' distorsjoni għall-kompetizzjoni billi tiffavorixxi ċerti impriżi jew ċerti produtturi għandha, safejn tolgot il-kummerċ bejn l-Istati Membri, tkun inkompatibbli mas-suq intern.*”
- (84) Il-kriterji stabbiliti fl-Artikolu 107 (1) TFUE huma kumulattivi. Għalhekk, sabiex jiġi determinat jekk il-miżura inkwistjoni tikkostitwix għajnuna mill-Istat skont it-tifsira tal-Artikolu 107 (1) TFUE dawn il-kundizzjonijiet kollha għandhom jintlahqu. Jiġifieri, l-appoġġ finanzjarju għandu:
- jingħata mill-Istat jew permezz ta' riżorsi tal-Istat,
  - jiffavorixxi ċerti impriżi jew il-produzzjoni ta' ċerti prodotti,
  - ifixkel jew jhedded li jfixkel il-kompetizzjoni;
  - jolqot il-kummerċ bejn l-Istati Membri.
- (85) F'dan il-każ l-awtoritajiet Slovakkji argumentaw li BTS aġixxa kif kien jagħmel investitur li jopera f'ekonomija tas-suq f'sitwazzjoni simili. Jekk dan ikun il-każ, Ryanair ma gietx vantaġġjata mill-Ftehim u l-ebda għajnuna mill-Istat ma hija involuta.

6.2. Applikazzjoni tal-prinċipju tal-investitur li jopera f'ekonomija tas-suq

- (86) Meta tevalwa jekk il-Ftehim giex konkluz f'kundizzjonijiet normali tas-suq, il-Kummissjoni għandha teżamina jekk f'ċirkostanzi simili investitur privat li jopera f'ċirkostanzi normali fl-ekonomija tas-suq kienx jagħmel l-istess arranġamenti kummerċjali jew arranġamenti kummerċjali simili bhal ma għamel BTS ⁽¹⁴⁾.
- (87) Iz-żewġ partijiet interessati (jiġifieri BTS u Ryanair) jiddikjaraw li anke ajruporti oħra privati u pubbliċi jagħtu skontijiet ibbażati fuq l-ammont tal-passiġġieri u skontijiet għal destinazzjonijiet godda meta jipprevedu żieda fil-profitabbiltà tagħhom u utilizzazzjoni mtejbja tal-infrastruttura. Għalhekk, huma tal-fehma, li l-Kummissjoni għandha tillimita l-eżami tagħha tal-investitur tas-suq privat għat-tqabbil ta' imposti inklużi fil-Ftehim u l-imposti tal-ajruport applikati f'ajruporti Ewropej oħra lil linji tal-ajru b'kosti baxxi. B'mod partikolari Ryanair

tissottometti li l-imposti fl-Ajruport ta' Bratislava huma simili u anke oghla minn dawk f'ajruporti paragunabbli oħra (eż. l-Ajruport ta' Blackpool, fir-Renju Unit).

- (88) F'dan ir-rigward il-Kummissjoni tqis li għalkemm l-imposti tal-ajruport applikati f'ajruporti Ewropej oħra jistgħu jipprovdur referenza ġenerali hafna għall-ipprezzar tas-servizzi tal-ajruport, ma jippermetux il-konkluzjoni li BTS f'dan il-każ partikolari aġixxa bhal investitur privat.
- (89) Id-dhul u l-istruttura tal-kosti jvarjaw minn ajruport għal iehor. Dawn jiddependu b'mod partikolari fuq l-istat tal-iżvilupp tal-ajruport, l-aktar fir-rigward tan-numru tal-passiġġieri, il-linji tal-ajru li joperaw minn/lejn l-ajruport, il-kapaċità disponibbli (kapaċità żejda, restrizzjonijiet tal-kapaċità jew il-htieġa għal investimenti godda minhabba ż-żieda fl-ammonti tal-passiġġieri), il-perjodu tal-utilità tal-infrastruttura, il-htieġa għal investimenti ta' sostituzzjoni u l-livelli ta' deprezzament, il-piż regolatorju, li jista' jvarja minn Stat Membru għall-iehor u d-djun u l-obbligi storiċi. Il-Kummissjoni tosserva wkoll li l-ftehimiet mal-linji tal-ajru jistgħu jkunu differenti f'kull ajruport u li dawn jistgħu jiddependu wkoll fuq kemm ikun attraenti l-post fejn jinsab għal-linja tal-ajru inkwistjoni u l-kompetituri tagħha, id-daqs taż-żona milhuqa u l-livell tas-servizzi offruti.
- (90) Għalhekk, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-mistoqsija ta' jekk il-Ftehim jinvolvi vantaġġ għal Ryanair għandha tiġi evalwata fir-rigward tal-kundizzjonijiet fl-ajruport ta' Bratislava u mhux permezz ta' paragun sempliċi tal-imposti applikati f'ajruporti Ewropej oħra li l-karatteristiċi tagħhom jistgħu jkunu differenti.
- (91) Skont il-prinċipji stabbiliti fil-każistika, il-Kummissjoni għandha tqabbel il-kondotta ta' BTS ma' dik ta' operatur privat iggwidat mill-prospetti tal-profitabbiltà. ⁽¹⁵⁾ BTS isostni li huwa aġixxa razzjonalment, iżda ma tax lill-Kummissjoni rapport formali bil-miktub.
- (92) Il-Qorti ddikjarat fis-Sentenza ta' Stardust Marine li, “[...] sabiex ikun eżaminat jekk l-Istat adottax jew le l-aġir ta' investitur prudenti li jopera f'ekonomija tas-suq, huwa meħtieġ li wieħed iqiegħed lilu nnifsu fil-kuntest tal-perjodu li matulu kienu mwettqa l-miżuri ta' sostenn finanzjarju sabiex tkun evalwata r-razjonalità ekonomika tal-kondotta tal-Istat, u għalhekk m'għandha ssir ebda evalwazzjoni bbażata fuq sitwazzjoni sussegwenti”. ⁽¹⁶⁾
- (93) Sabiex tkun tista' tapplika t-test tal-investitur privat il-Kummissjoni għandha tqiegħed lilha nfisha fiż-żmien li ġie ffirmat il-Ftehim. BTS iffirmat il-Ftehim ma' Ryanair fil-5 ta' Diċembru 2005. Il-Kummissjoni għandha tibbaża wkoll il-valutazzjoni tagħha fuq l-informazzjoni u l-preżunzzjonijiet li kienu disponibbli għall-operatur meta l-Ftehim ġie ffirmat

⁽¹⁴⁾ Sabiex twettaq il-valutazzjoni tagħha, il-Kummissjoni kkommissjonat wkoll lil Moore Stephens (minn issa 'l quddiem: “espert tal-Kummissjoni”) biex iwettaq studju. L-espert tal-Kummissjoni analizza d-dejta finanzjarja u l-preżunzzjonijiet bażiċi tal-Ftehim ma' Ryanair. Fit-tweġiq ta' dan l-istudju huwa kien facilitat minn BTS u kellu aċċess għad-dokumenti meħtieġa kollha pprovduti mill-ajruport f'kamra ta' dejta u anke għall-management ta' BTS. Huma ngħataw ukoll aċċess mingħajr limitu għad-dokumentazzjoni finanzjarja, kuntrattwali u dokumentazzjoni oħra tal-ajruport

⁽¹⁵⁾ Il-Kawża C-305/89 l-Italja v il-Kummissjoni (“Alfa Romeo”), [1991] ECR I-1603, paragrafu 20, Il-Kawża T-296/97 Alitalia v il-Kummissjoni [2000] ECR II-3871, paragrafu 84.

⁽¹⁶⁾ Sentenza tal-Qorti tas-16 ta' Mejju 2002, C-482/99, Franza/il-Kummissjoni (minn issa 'l quddiem: “Sentenza Stardust Marine”), Rec.2002, p. I-04397, paragrafu 71.

- (94) Skont il-Ftehim (Artikolu 2.1) Ryanair obligat ruhha li topera mill-inqas [...] destinazzjonijiet eżistenti kuljum sa nofs l-2009. Wara nofs l-2009, kien mistenni tkabbir hafna anqas. L-Artikolu 6.4 tal-Ftehim jistabbilixxi li l-prezz għal destinazzjoni standard jammonta għal EUR [...] għal kull tidwir (wasla u tluq) li jiżdied għal [...] fis-sena.
- (95) Skont l-Artikolu 6.3 tal-Ftehim, destinazzjonijiet godda jkollhom imposta b'rata mnaqqa ta' EUR [...] għal kull tidwir tal-ajruplan u din tiżdied b' [...] fis-sena matul perjodu ta' 6 snin li jibda mill-introduzzjoni tad-destinazzjoni l-ġdida. Jirriżulta wkoll mill-informazzjoni provduta mill-ajruport li destinazzjonijiet godda għandhom jirrapprezentaw massimu ta' 20 % tad-destinazzjonijiet kollha operati minn Ryanair ⁽¹⁷⁾.
- (96) Fuq il-bażi ta' dan, l-ajruport seta' jipprevedi d-dhul generat permezz tal-Ftehim ma' Ryanair. Għandu jiġi enfasizzat li dan id-dhul jikkunsidra biss id-dhul mill-avjazzjoni u mhux id-dhul indirett.
- (97) Il-Kummissjoni tosserva wkoll li, minhabba l-impenn ta' Ryanair li topera mill-inqas [...] rotot kuljum mill-Ajruport, BTS seta' jistenna dhul stabbli u prevedibbli matul il-Ftehim.
- (98) L-istimi tal-kosti tal-ajruport matul il-Ftehim twettqu permezz tal-projezzjoni tal-kosti attwali ⁽¹⁸⁾ sal-2016 fuq il-bażi tal-pjan kummerċjali tiegħu.
- (99) Parti minn kull pożizzjoni tal-kosti rilevanti kienet attribwita lill-Ftehim skont il-listi li jirrapprezentaw is-sehem tal-passiġġieri (29,38 % tal-passiġġieri fl-2007), movimenti tal-ajruplani fl-ajruport (12,69 % fl-2007), massa massima tat-tluq (19,07 %) u htigiet amministrattivi imputabbli lill-Ftehim u anke l-livell tas-servizzi offruti lil Ryanair. Il-listi tal-allokazzjoni proġettata kull sena huma elenkati fid-dettalġati hawn isfel fit-Tabella 4 li turi li s-sehem tal-kosti mgarrba minn Ryanair jiżdied skont is-sinifikat tiegħu fl-attività tal-ajruport.

Tabella 4

Listi tal-allokazzjoni tal-kosti għall-ftehim ma' Ryanair 2008–2016

Listi tal-allokazzjonijiet tal-kosti	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Passiġġieri	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Il-massimu tal-massa mat-tluq	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Caqliq tal-ajruplani fl-ajruport	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Amministrazzjoni	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

- (100) Il-kosti imbagħad ġew proġettati sal-2016 billi saru dawn il-preżunzjonijiet ewlenin fuq il-bażi tal-pjan kummerċjali tal-ajruport:

- Deprezzament annwali jiġi bbażat fuq il-programm tal-investment, li jinkludi l-kost ta' terminal ġdid u jiżdied sewwa matul is-snin tal-bini tat-terminal il-ġdid mill-2009 sal-2012.
- Il-kosti tal-persunal huma bbażati fuq il-preżunzjoni li n-numru ta' impjegati għandu jiżdied b'rata ta' 50 % taż-żieda tal-passiġġieri fis-sena multiplikata b'paga medja għal kull impjegat multiplikata b'rata ta' inflazzjoni annwali.

⁽¹⁷⁾ Fil-kuntest ta' diskriminazzjoni possibbli tal-imposti bejn it-trasportaturi bl-ajru f'BTS, il-Kummissjoni tosserva li l-imposta tas-servizz ta' Ryanair għal kull passiġġier fl-2008 hija paragonabbli mal-imposta għal kull passiġġier imħallsa minn Sky Europe, eż. Sky Europe ittrasportat 892 939 passiġġier fl-2008 u hallset imposta ta' [...] għal kull passiġġier, din l-imposta inkludiet ukoll miżata għall-parkeġġ tal-ajruplan fl-ajruport; b'kuntrast, Ryanair garret 762 541 passiġġier u hallset imposta ta' [...] kull passiġġier, minbarra l-miżati tal-parkeġġ għall-ajruplani. Għalhekk, l-imposti f'BTS iwarjaw biss bejn il-livell tas-servizz provdut u l-ammont ta' passiġġieri ttrasportati. Il-Kummissjoni, matul l-investigazzjoni formali tagħha, ma rċeviet ebda kummenti kuntrarji mill-kompetituri ta' Ryanair f'BTS.

⁽¹⁸⁾ Fil-kalkolu, il-bażi tal-kosti jirrelata għall-2007, il-kosti għall-2005 kienu aktar baxxi.

- Il-kosti tal-konsum tal-enerġija (gass, elettriku) u tal-ilma huma preżunti li jiżiedu b'25 % taż-zieda fin-numri proġettati tal-passiġġieri multiplikati mir-rata tal-inflazzjoni annwali flimkien ma' zieda ta' darba ta' 35 % fl-2010 li jirrifletti l-ftuħ tal-Faži 1 tat-terminal il-ġdid. M'hemmx zieda korrispondenti għall-bidu tal-Faži 2 tat-terminal il-ġdid fl-2012 għax fil-Faži 2 bini eżistenti jiġi sostitwit minn bini ġdid u għalhekk ma jkun hemm l-ebda zieda netta fl-użu tal-enerġija.
  - Il-kosti tat-tiswija u l-manutenzjoni huma bbażati fuq rata preżunta ta' zieda ta' 50 % tar-rata taż-zieda fin-numri proġettati tal-passiġġieri multiplikati bir-rata ta' inflazzjoni annwali.
  - L-inflazzjoni annwali hija bbażata fuq projezzjoni tal-Ministeru tal-Finanzi Slovakk.
  - Ir-rata tal-kambju użata biex tibdel SKK f'Euro hija fissa bir-rata tad-data tal-iffirmar tal-Ftehim (37,798 SKK/Euro).
- (101) Din it-tabella tiġbor fil-qosor il-kalkoli tad-dhul u l-kosti fir-rigward tal-Ftehim u l-kontribut tiegħu għall-profitt ta' BTS matul it-tul tiegħu. Dawn il-kalkoli huma bbażati fuq il-pjan kummerċjali provdut mill-mexxejja ta' BTS u l-preżunzjonijiet deskritti preċedement.

Tabella 5

Analizi tal-profittabilità tal-ftehim ma' Ryanair 2005 – 2016

f'1000 EUR

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Dhul	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Kosti	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Profitt/Telf	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Marġni tal-profitt	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
NPV tal- ⁽¹⁾ profitt	(...)										
Medja tal-marġini tal-profitt	(...)										

(¹) Valur Nett Preżenti (minn issa 'l quddiem: NPV) ikkalkulat fuq il-baži ta' 6,9 % bhala rata ta' skont.

- (102) Il-Kummissjoni tosserva li, l-Ftehim ma' Ryanair matul it-tul tiegħu jiġġenera kontribut pożittiv fir-riżultati finanzjarji ta' BTS, b'NPV ta' profitti li jammontaw għal [...] miljun. Barra minn hekk l-NPV generali ta' BTS kien mistenni li jkun pożittiv tul il-perjodu tal-ftehim.
- (103) Il-Kummissjoni tosserva wkoll li l-Ftehim ikopri l-kosti kollha li jistgħu jiġu attribwiti lilu. L-hekk imsejjah "approċċ tal-kosti totali" fil-każ attwali jinkludi kosti ta' deprezzament għall-infrastruttura tal-ajruport u l-kosti operattivi l-oħra kollha, dan jinkludi wkoll kosti għal infrastruttura (¹⁹) storika u wkoll kosti ta' miżuri ta' sigurtà u sigurezza li jistgħu jirrapreżentaw miżuri li jaqgħu taht il-mandat tal-politika pubblika u ma jkunux attivitá ekonomika skont it-tifsira tal-Artikolu 107 (1) TFUE. Barra minn hekk id-dhul mhux mill-avjazzjoni imputabbli għall-Ftehim ma tqisux. Għaldaqstant, l-NPV tal-profitti jidher li ġie smat anqas u l-kontribut pożittiv tal-Ftehim għandu jkun oghla.
- (104) Il-Kummissjoni tosserva wkoll li fl-2010 u l-2011 – fis-snin meta l-ewwel parti tat-terminal (²⁰) il-ġdid se tibda l-operat tagħha u jinholqu kapacitajiet addizzjonali fl-Ajruport – il-kosti tiegħu (b'mod partikolari kosti ta' deprezzament u tal-enerġija) għandhom jiżiedu bi 33-38 % meta mqabbla mal-2008 u ser ikollhom impatt negattiv fuq ir-riżultati matul dawn l-ewwel sentejn.

(¹⁹) Investimenti fl-infrastruttura u l-finanzjament tagħha li kien sar impenn dwarhom b'mod irrevokabbli qabel l-ajruporti ġew ikkunsidrati impriži skont it-tifsira tal-Artikolu 107 (1) TFUE (data tal-ewwel sentenza dwar l-Aéroport de Paris).

(²⁰) Id-deċiżjoni tal-investiment għas-sostituzzjoni tat-terminal l-antik ittiehdet indipendentement mid-deċiżjoni tad-dhul f'relazzjoni kuntrattwali ma' Ryanair, qabel ma ġie ffirmat il-ftehim ma' Ryanair. BTS ma rċevix għajjnuna mill-Istat għall-bini tat-terminal il-ġdid.

- (105) Tabella 5 turi li l-medja tal-marġini tal-profitt ⁽²¹⁾ (jew l-hekk imsejjah 'redditu fuq il-bejgħ') tal-Ftehim jammonta għal [...] u huwa paragonabbli mal- medja tal-marġini tal-profitt f'ajruporti ohra tal-UE fl-2006 u 2007 (ara t-tabella hawn taht).

Tabella 6

Margni tal-profitt f'ajruporti ohra tal-UE fl-2006 u l-2007

Ajruporti	Margni ta' profitt 2006	Margni ta' profitt 2007
Fraport	10,51	8,60
Aéroports de Paris	7,65	14,04
Flughafen München	6,73	4,98
Manchester Airports Group	17,69	20,42
Aeroporti di Roma	10,63	3,21
Flughafen Wien	17,62	16,77
SEA Aeroporti di Milano	7,44	5,90
Flughafen Düsseldorf	5,47	10,15
Aeroportos de Portugal	16,71	16,10
Finavia	8,85	10,82
Flughafen Köln-Bonn	1,98	2,00
Flughafen Berlin-Schönefeld	2,07	7,16
Hannover-Langenhagen	0,00	5,61
Lyon-Saint Exupéry	0,00	0,42
Peel Airports	- 3,64	2,93
Medja tal-marġini tal-profitt	7,31	8,61

- (106) L-espert tal-Kummissjoni wettaq ukoll analiżi ta' sensitività tal-Valur Nett Preżenti tal-Ftehim sabiex jeżamina l-impatt tal-varjazzjoni tal-kosti tad-deprezzament u l-enerġija - f'każ li dawn il-kosti ġew stmati baxxi - fuq il-profittabbiltà tal-kuntratt.

Tabella 7

Analiżi tas-sensitività (żieda fil-kosti tad-deprezzament u l-enerġija) tal-profittabbiltà tal- Ftehim ma' Ryanair

Xenarji Differenti	Valur Nett Preżenti tal-kuntratt ma' Ryanair f'1 000 EUR
Xenarju bażiku	(...)
Xenarju alternattiv 1: Żieda fil-kosti tad-deprezzament u l-enerġija b'10 % fl-2013 u 15 % fl-2014 – 2016	(...)
Xenarju alternattiv 2: Żieda fil-kosti tad-deprezzament u l-enerġija b'15 % fl-2013 u 25 % fl-2014 – 2016	(...)

- (107) Minkejja varjazzjonijiet fl-analiżi ta' sensitività ta' bejn 10 % u 25 %, il-kontribut tal-Ftehim għall-profitt nett ta' BTS jibqa' pożittiv u huwa ta' bejn EUR [...] miljun u EUR [...] miljun.
- (108) Abbażi ta' dak li ssemma' qabel, il-Kummissjoni tikkunsidra li d-deċiżjoni ta' BTS li jikkonkludi Ftehim ma' Ryanair kienet razzjonali fuq il-bażi tal-analiżi msemmija hawn fuq ta' kost-benefiċċju.

⁽²¹⁾ Il-marġni tal-profitt (imsejjah ukoll ir-redditu fuq il-bejgħ) iqabbel il-profitt nett mal-bejgħ (dhul). Dan il-proporzjon juri jekk impriża hix qed iddahhal biżżejjed redditu fuq il-bejgħ peress li jiddetermina kemm qed isir profitt għal kull euro ta' dhul mill-bejgħ.

Aspetti oħra tal-Ftehim u analiżi tar-riskju għal BTS

- (109) Il-Kummissjoni tikkunsidra li huwa important li l-Ftehim jiġi kkunsidrat fil-kuntest tal-attività preċedenti ta' BTS u l-pożizzjoni tiegħu fis-suq dak iż-żmien.
- (110) Il-Kummissjoni tosserva wkoll li skont is-Sentenza Charleroi,⁽²²⁾ meta tevalwa l-miżura inkwistjoni, għandha tikkunsidra l-karatteristiċi rilevanti kollha tal-miżura u l-kuntest tagħhom.
- (111) F'dan il-każ, waqt il-valutazzjoni tar-raġunament wara d-deċiżjoni ta' BTS li jikkonkludi l-Ftehim, fatturi oħrajn li għandhom jkunu analizzati minbarra l-analiżi tal-kost-benefiċċju, huma d-diversifikazzjoni tal-linji tal-ajru li joperaw mill-Ajruport (u għalhekk it-tnaqqis tar-riskji), l-allokazzjoni aħjar tar-riżorsi kif ukoll it-tnaqqis ta' kapaċità żejda.
- (112) Peress li r-Repubblika Slovakkja preżentement m'għandhiex trasportatur nazzjonali stabbilit u d-daqs tat-trasportatur bl-ajru preċedenti tagħha kien żgħir (6 % tal-passiġġieri f'BTS fl-2005), u fi Stati Membri oħra linji tal-ajru paragonabbli għadhom joperaw mill-inqas 40 % tal-passiġġieri f'ajruporti paragonabbli, BTS kien dipendenti sew fuq linja tal-ajru privata, Sky Europe, li kienet topera madwar 73 % tal-passiġġieri tal-Ajruport fl-2005. Għandu jiġi nnotat li, minhabba l-kuntratt ma' Ryanair, BTS seta' fil-fatt jiddiversifika l-bażi tal-klijenti tiegħu, u b'hekk, seta' jnaqqas ir-riskju tiegħu li mmaterjalizza matul is-sena 2009 hekk kif Sky Europe falliet.
- (113) Barra minn hekk, BTS naqqas ukoll ir-riskju li johloq kapaċità żejda billi ibiddel it-terminal l-antik b'terminal iehor ġdid u ikbar. L-ottimizzazzjoni u l-użu iktar regolari tal-infrastruttura wkoll ppermettew it-tnaqqis tal-imposti regolari tal-AIP sa mill-2008. Barra minn hekk, BTS ma nkludix fl-hekk imsejha "imposta tas-servizz" imposti li ma kinux fil-kontroll tiegħu, bħal imposti tal-kontroll tat-traffiku fl-ajru
- (114) Barra minn hekk, Ryanair tirriklama lil Bratislava bħala wahda mid-destinazzjonijiet tagħha fuq il-websajt tagħha. Madankollu, BTS ma jhallasx għal dan ir-reklamar, għal-

kemm ma jistax jiġi eskluż li ċertu valur jista' jkun anness miegħu.

- (115) Il-Kummissjoni tosserva li dawn l-elementi kwalitattivi kollha ikkontribwew b'mod pożittiv ukoll għas-sitwazzjoni operattiva u finanzjarja ta' BTS u ziedu l-valur tas-suq tiegħu għall-azzjonisti. Dawn għalhekk jikkomplementaw l-analiżi msemmija qabel ta' kost-benefiċċju.

Konkluzjoni

- (116) Fid-dawl ta' dak li ntqal sa issa, il-Kummissjoni tista' tikkonkludi li meta gie ffirmat il-Ftehim ma' Ryanair, BTS ikkunsidra li l-ftehim kien se jagħmel lill-ajruport iktar profittabbli. Il-Kummissjoni tista' għalhekk taċċetta li, f'ċirkostanzi simili, operatur fl-ekonomija tas-suq kien jiddeċiedi li jikkonkludi ftehim simili ma' Ryanair bħal BTS.
- (117) Peress li mill-inqas wahda mill-kriterji kumulattivi skont l-Artikolu 107 (1) TFUE mhix milluqa, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-Ftehim ma jikkostitwixx ebda għajjnuna mill-Istat skont it-tifsira tal-Artikolu 107 (1) TFUE,

ADOTTAT DIN ID-DEĊIŻJONI:

L-Artikolu 1

Il-Ftehim tal-5 ta' Diċembru 2005 konkluz bejn Letisko M. R. Štefánika – Airport Bratislava, a. s. u Ryanair Ltd. ma jikkostitwixx għajjnuna mill-Istat skont it-tifsira tal-Artikolu 107 (1) TFUE.

L-Artikolu 2

Din id-Deċiżjoni hija indirizzata lir-Repubblika Slovakkja.

Magħmul fi Brussell, is-27 ta' Jannar 2010.

Għall-Kummissjoni

Antonio TAJANI

Viċi-President

⁽²²⁾ Il-Każ T-196/04 Ryanair v Kummissjoni ("Is-Sentenza Charleroi"), [2008], paragrafu 59.